

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG.411.004.05.2019

Pan
Grzegorz Jankowski
Nadleśniczy
Nadleśnictwa Strzelce Krajeńskie
al. Piastów 11 B
66-500 Strzelce Krajeńskie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrola nr R/19/004 – *Nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa.*

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Nadleśnictwo Strzelce Krajeńskie, al. Piastów 11 B, 66-500 Strzelce Krajeńskie (dalej: <i>Nadleśnictwo</i>).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pan Grzegorz Jankowski, Nadleśniczy Nadleśnictwa Strzelce Krajeńskie (dalej: <i>Nadleśniczy</i>), od 01.01.2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Przygotowanie organizacyjne, kadrowe oraz finansowe do realizacji zadań. 2. Prawdliwość nadzoru nad wykonywaniem obowiązków związanych z gospodarką leśną.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2019 (do zakończenia kontroli) oraz lata wcześniejsze w zakresie zdarzeń i danych niezbędnych do dokonania ocen.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze.
Kontroler	Zdzisław Szafranski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/93/2019 z 24.07.2019 r. (akta kontroli str. 1-3)

---

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489 - dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Nadleśnictwo w niepełnym zakresie realizowało zadania dotyczące nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa, określone w porozumieniach zawartych ze Starostą Strzelecko-Drezdeneckim oraz Starostą Choszczeńskim obowiązujących w latach 2017-2019 (do czasu kontroli NIK).

Organizacja wewnętrzna Nadleśnictwa umożliwiała realizację zadań związanych z powierzonym nadzorem nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa. Specjalistka służby leśnej, której powierzono ww. zadanie, brała udział w szkoleniach/seminariach dotyczących sprawowania nadzoru nad tymi lasami. Prowadzenie bezpośredniego nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa było przypisane leśniczemu. Na stronie internetowej Nadleśnictwa zamieszczona była jednak nieaktualna informacja o zawartych w tym zakresie porozumieniach ze starostami oraz o powierzchni lasów objętych nadzorem.

Nadleśnictwo składało starostom corocznie pisma (dokumenty) z realizacji powierzonych na podstawie porozumień zadań, jednak na ich podstawie nie można było ustalić, w jaki sposób był sprawowany nadzór nad tymi lasami, tj. m.in. ile decyzji administracyjnych i działek ewidencyjnych objęto kontrolami i jakie były ustalenia kontroli. Obowiązek nadzorowania przez Nadleśnictwo wykonania decyzji administracyjnych wydanych właścicielom lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa oraz nadzorowania wykonania zatwierdzonych uproszczonych planów urządzenia lasów poprzez wykonywanie lustracji drzewostanów i oceny sposobu prowadzenia gospodarki leśnej przez właścicieli takich lasów został określony m.in. w treści przedmiotowych porozumień zawartych przez Nadleśniczego ze Starostą Strzelecko-Drezdeneckim oraz Starostą Choszczeńskim.

Prawidłowo przebiegały rozliczenia finansowe z tytułu realizacji zadań wynikających z zawartych porozumień. Zapłata za realizację powierzonych zadań dokonywana była przez starostwa w okresach półrocznych na podstawie not księgowych sporządzanych przez Nadleśnictwo. Kwoty otrzymanych środków odpowiadały stawkom za 1 ha powierzchni lasu określonym w zawartych ze starostami porozumieniach. Prawidłowo przebiegała ocena udatności uprawy leśnej dokonana przez Nadleśnictwo na wniosek Starosty Strzelecko-Drezdeneckiego oraz wydawanie świadectw legalności pozyskanego drewna.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej³ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przygotowanie organizacyjne, kadrowe oraz finansowe do realizacji zadań.

Opis stanu faktycznego

1.1. Zadania w zakresie nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa⁴ zostały przypisane⁵ w kontrolowanym przez NIK okresie działowi gospodarki leśnej Nadleśnictwa.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁴ Określone w ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2018 r. poz. 2129, ze zm.) – dalej: *ustawa o lasach*.

⁵ W regulaminach organizacyjnych Nadleśnictwa obowiązujących w kontrolowanym przez NIK okresie, tj. ustalonych zarządzeniami Nadleśniczego: nr 1 z 02.01.2015 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu organizacyjnego Nadleśnictwa Strzelce Krajeńskie, nr 29 z 15.11.2017 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu organizacyjnego Nadleśnictwa Strzelce Krajeńskie, nr 9 z 05.02.2018 r. w sprawie zmiany zarządzenia nr 29 z 15.11.2017 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu organizacyjnego

(akta kontroli str. 4-57)

1.2. Prowadzeniem spraw z zakresu objętego kontrolą NIK zajmował się w kontrolowanym okresie jeden pracownik działu gospodarki leśnej⁶, tj. specjalistka służby leśnej ds. ochrony przeciwpożarowej i zagospodarowania turystycznego (dalej: specjalistka). Ukończyła ona technikum leśne oraz uczestniczyła w szkoleniach/seminariach dotyczących m. in. nadzoru nad lasami niepaństwowymi, zalesiania gruntów⁷.

Bezpośredni nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa położonymi na terenie pięciu gmin⁸ (obwody nadzorcze) był przypisywany do prowadzenia leśniczym. W zakresach obowiązków i odpowiedzialności leśniczych zapisano, iż leśniczym może zostać powierzone wykonywanie czynności wynikających z zawartego porozumienia w sprawie nadzoru w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa, leśniczowie mają obowiązek organizacyjnego przygotowania oraz terminowego wykonania wszelkich czynności techniczno-gospodarczych, ochronnych i administracyjnych na terenie powierzonego leśnictwa i powierzonych jego nadzorowi lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa, wynikających z planów gospodarczych harmonogramów prac ustalonych dla leśnictwa. Według stanu na 15.02.2019 r. nadzór nad tymi lasami sprawowali leśniczy dziewięciu leśnictw⁹ na terenie 33 obrębów. Ogółem powierzchnia ww. lasów wynosiła 295,55 ha. Właścicielami tych lasów było 180 osób fizycznych i 17 osób prawnych, współwłaścicieli było 70.

(akta kontroli str. 58-85, 251, 460-497)

1.3. Dwaj starostowie (Strzelecko-Drezdenecki i Choszczeński) na podstawie porozumień¹⁰ powierzali Nadleśniczemu prowadzenie w ich imieniu spraw z zakresu nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa.

Nadleśniczy zawarł w tym zakresie ze starostami następujące porozumienia:

- z 06.08.1999 r. ze Starostą Strzelecko-Drezdeneckim, wg którego lasy objęte nadzorem stanowiły powierzchnię ogółem 79,34 ha. Porozumienie powierzało Nadleśniczemu wydawanie decyzji administracyjnych w pierwszej instancji, natomiast na podstawie aneksu z dnia 31.12.2004 r. wydawanie decyzji w pierwszej instancji zastrzeżono do kompetencji starosty;

- z 14.02.2017 r. ze Starostą Strzelecko-Drezdeneckim, wg którego lasy objęte nadzorem stanowiły powierzchnię ogółem 288,91 ha. Wydawanie decyzji administracyjnych w tych sprawach zostało zastrzeżone do kompetencji starosty. W porozumieniu zapisano, iż traci moc poprzednie porozumienie z 06.08.1999 r. Porozumienie z 14.02.2017 r. obowiązywało do czasu niniejszej kontroli NIK;

- z 11.10.1999 r. ze Starostą Choszczeńskim, wg którego lasy objęte nadzorem stanowiły powierzchnię ogółem 0,51 ha. Porozumienie powierzało Nadleśniczemu wydawanie decyzji administracyjnych w pierwszej instancji, natomiast na podstawie aneksu z dnia 20.06.2005 r. wydawanie decyzji w pierwszej instancji zastrzeżono do kompetencji starosty. Porozumienie to obowiązywało do czasu niniejszej kontroli NIK.

(akta kontroli str. 141-182)

Nadleśnictwa Strzelce Krajeńskie, nr 3 z 31.01.2019 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu organizacyjnego Nadleśnictwa Strzelce Krajeńskie.

⁶ Zadania te określono dla pracownika w zakresie czynności z 03.08.2009 r. oraz w zakresie obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności z 03.08.2018 r.

⁷ Osoba ta uczestniczyła w następujących szkoleniach/seminariach: Zasady współpracy jednostek lasów państwowych z organami samorządu w realizacji krajowego programu zwiększania lesistości na gruntach niestanowiących własności Skarbu Państwa (2002 r.); Nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa (2004 r.); Zadania jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych w realizacji działania 5 PROW: zalesianie gruntów rolnych (2004 r.); Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne (2007 r.); Prowadzenie nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa (2012 r.).

⁸ Strzelce Krajeńskie, Stare Kurowo, Zwierzyn, Dobiegniew, Bierzwnik.

⁹ Chomętowo, Długie, Złotawa, Buszów, Danków, Wielisławice, Welmin, Sławno, Górki.

¹⁰ Zawartych na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy o lasach.

Wykazy działek zawarte w załącznikach do ww. porozumień były corocznie (w kontrolowanym przez NIK okresie) aktualizowane. I tak:

- Starosta Strzelecko-Drezdenecki pismem z 18.01.2018 r. poinformował Nadleśniczego, iż powierzchnia lasów oddana w nadzór Nadleśnictwu w 2018 r. wynosi 291,26 ha, natomiast pismem z 13.02.2019 r., iż powierzchnia lasów oddana w nadzór Nadleśnictwu wynosi 295,04 ha;

- Starosta Choszczeński pismami z 16.01.2018 r. oraz z 06.02.2019 r. poinformował Nadleśniczego, iż powierzchnia lasów oddana w nadzór Nadleśnictwu wynosi 0,5097 ha. W załącznikach do ww. pism wyszczególniano każdorazowo zestawienia powierzchni lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa oddanych w nadzór Nadleśnictwu z określeniem gminy, obrębu ewidencyjnego, numeru działki, powierzchni działki w ha, danych dotyczących właścicieli (współwłaścicieli).

(akta kontroli str. 96-140)

1.4. Stawki wynagrodzenia otrzymywanego przez Nadleśnictwo za nadzór nad 1 ha lasów były następujące:

- w 2017 r. 33 zł (na podstawie porozumienia zawartego ze Starostą Strzelecko-Drezdeneckim) i 30,50 zł (na podstawie porozumienia zawartego ze Starostą Choszczeńskim);

- w 2018 r. 33,66 zł (na podstawie porozumienia zawartego ze Starostą Strzelecko-Drezdeneckim) i 31 zł (na podstawie porozumienia zawartego ze Starostą Choszczeńskim).

Specjalistka służby leśnej ds. ochrony przeciwpożarowej i zagospodarowania turystycznego, w badanym okresie (wg stanu na koniec danego roku) nadzorowała w 2017 r. 289,42 ha, natomiast w 2018 r. 291,3 ha lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa.

(akta kontroli str. 64-74, 281-282)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Do czasu niniejszej kontroli NIK na stronie internetowej Nadleśnictwa¹¹ zamieszczona była nieaktualna informacja (opublikowana 27.02.2014 r.) o obowiązujących porozumieniach zawartych przez Nadleśniczego ze starostami w zakresie sprawowania nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa oraz o całkowitej powierzchni lasów objętych tym nadzorem.

Na ww. stronie internetowej znajdował się zapis, że Nadleśnictwo sprawuje nadzór nad tymi lasami na podstawie porozumienia z 06.08.1999 r. zawartego ze Starostą Strzelecko-Drezdeneckim i wg stanu na 31.12.2013 r. nadzór obejmuje powierzchnię lasów ogółem 261,34 ha, oraz porozumienia z dnia 11.10.1999 r. zawartego ze Starostą Choszczeńskim i nadzór obejmuje powierzchnię lasów ogółem 0,51 ha. Zapisano, że całkowita powierzchnia lasów objęta nadzorem wynosi 261,85 ha.

Tymczasem podczas kontroli NIK obowiązywały w tym zakresie porozumienia z 14.02.2017 r. (zawarte ze Starostą Strzelecko-Drezdeneckim – nadzór obejmował powierzchnię 288,91 ha) oraz z 11.10.1999 r. (zawarte ze Starostą Choszczeńskim – nadzór obejmował powierzchnię 0,51 ha). Całkowita powierzchnia lasów objęta nadzorem wynosiła 289,42 ha.

Podczas kontroli NIK (w dniu 25.07.2019 r.) na ww. stronie internetowej Nadleśnictwa zamieszczona została aktualna informacja o zawartych porozumieniach i powierzchniach lasów objętych nadzorem.

(akta kontroli str. 240-241)

Specjalistka wyjaśniła m.in., że: *po rozpoczęciu niniejszej kontroli NIK zgłosiłam ten fakt osobie odpowiedzialnej za prowadzenie strony internetowej Nadleśnictwa.*

¹¹ <http://www.strzelcekrainskie.szczecin.lasy.gov.pl>

Aktualna informacja została zamieszczona przez informatyka na naszej stronie internetowej podczas niniejszej kontroli NIK.

(akta kontroli str. 456-459)

OCENA CZĄSTKOWA

Organizacja wewnętrzna Nadleśnictwa umożliwiała realizację zadań związanych z powierzonym nadzorem nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa. Specjalistka służby leśnej, której powierzono ww. zadanie, brała udział w szkoleniach/seminariach dotyczących sprawowania nadzoru nad tymi lasami. Prowadzenie bezpośredniego nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa było przypisane leśniczemu. Na stronie internetowej Nadleśnictwa zamieszczona była jednak nieaktualna informacja o zawartych w tym zakresie porozumieniach ze starostami i o powierzchni lasów objętej nadzorem. Jak wyżej podano, nieprawidłowość została usunięta w trakcie kontroli NIK.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

2. Prawdliwość nadzoru nad wykonywaniem obowiązków związanych z gospodarką leśną.

2.1. W kontrolowanym okresie Nadleśniczy dokonał jednej oceny udatności upraw leśnych niestanowiących własności Skarbu Państwa¹². Nadleśniczy pismem z 05.10.2017 r. poinformował Starostę Strzelecko-Drezdeneckiego m.in., że w ramach zawartego w dniu 26.11.2009 r. pomiędzy Nadleśnictwem a Starostą porozumienia w sprawie powierzenia dokonania udatności upraw leśnych niestanowiących własności Skarbu Państwa¹³, Nadleśnictwo przesyła wykonaną ocenę udatności uprawy położonej w obrębie ewidencyjnym Łącznica, gmina Stare Kurowo (jedna działka ewidencyjna o powierzchni 3,48 ha). Działka ta była zalesiona jesienią 2013 r.

(akta kontroli str. 238-239)

2.2. Drewno pozyskane w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa było cechowane przez Nadleśniczego, który wystawiał właścicielowi lasu dokument stwierdzający legalność pozyskania drewna. W kontrolowanym okresie Nadleśniczy wydawał następujące liczby świadectw legalności pozyskanego drewna (grubizny¹⁴) z lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa:

- w 2017 r. osiem świadectw na łącznie 128,39 m³ drewna;
- w 2018 r. dziewięć świadectw na łącznie 49,33 m³ drewna;
- w 2019 r. (do 30.06.2019 r.) jedno świadectwo na łącznie 8,50 m³ drewna.

(akta kontroli str. 193-237, 244-250, 283)

2.3. Nadleśniczy wykonywał zadania związane z uproszczonymi planami urządzenia lasu (dalej: *upul*) oraz inwentaryzacją stanu lasów.

Pismem z 05.09.2017 r. Biuro Urządzania Lasu i Gospodarki Leśnej Oddział w Gorzowie Wlkp. (dalej: *Biuro*) poinformowało Nadleśnictwo, iż działając na podstawie umowy zawartej pomiędzy Biurem a Starostą Strzelecko-Drezdeneckim przesyła do zaopiniowania przez Nadleśnictwo *upul* dla działek będących własnością prywatną osób fizycznych znajdujących się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa (obręb ewidencyjny Licheń) o łącznej powierzchni 50,26 ha celem zaopiniowania.

¹² Oceny udatności upraw leśnych dokonuje się najpóźniej w piątym roku od zalesienia gruntu oraz przekwalifikowuje się z urzędu zalesiony grunt na leśny, jeżeli zalesienia gruntu dokonano na podstawie przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej lub na podstawie przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, lub na podstawie przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

¹³ art. 14 ust. 8 ustawy o lasach.

¹⁴ Drewno okrągłe posiadające w cieńszym końcu średnicę co najmniej 7 cm w korze lub 5 cm bez kory.

W odpowiedzi na ww. pismo Nadleśniczy 28.11.2017 r. poinformował Biuro, iż nie wnosi uwag do projektu planu urządzenia ww. działek.

(akta kontroli str. 284-286)

Pismami z 29.03.2018 r., 07.09.2018 r. i 29.11.2018 r. Starosta Strzelecko-Drezdenecki poinformował Nadleśniczego, iż sporządzono inwentaryzacje stanu lasów dla gmin: Dobiegniew, Stare Kurowo, Strzelce Krajeńskie i Zwierzyn na okres od 01.01.2018 r. do 31.12.2027 r. W załączeniu do pism przesłano projekty 15 decyzji administracyjnych (w podstawie prawnej projektów decyzji podano art. 19 ust. 3 ustawy o lasach) określających zadania z zakresu gospodarki leśnej dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa oddanych w nadzór Nadleśnictwu, z prośbą o określenie w projektach tych decyzji terminów wykonania przez właścicieli lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa poszczególnych zadań z zakresu gospodarki leśnej. Nadleśnictwo pozytywnie zaopiniowało ww. projekty decyzji administracyjnych, określiło terminy wykonania zadań przez właścicieli tych lasów i przesłało projekty decyzji do Starostwa Powiatowego w Strzelcach Krajeńskich.

(akta kontroli str. 252-280, 311-312)

Podczas niniejszej kontroli NIK Starostwo Powiatowe w Strzelcach Krajeńskich przesłało (do wiadomości Nadleśniczego) 12 zawiadomień o wszczęciu, na podstawie art. 19 ust. 3 ustawy o lasach, postępowań administracyjnych w sprawie określenia osobom fizycznym, prawnym i gminom zadań do wykonania z zakresu gospodarki leśnej dla lasów będących własnością tych osób i gmin.

(akta kontroli str. 443-454)

2.4. Nadleśnictwo dysponowało trzema upul dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa dla obrębów ewidencyjnych:

- Bobrówko (obowiązujący w okresie od 01.01.2013 r. do 31.12.2022 r., powierzchnia ogólna objęta planem wynosi 27,98 ha),
- Zwierzyn (obowiązujący w okresie od 01.01.2013 r. do 31.12.2022 r., powierzchnia ogólna objęta planem wynosi 11,77 ha),
- Licheń (opracowany na okres od 01.01.2018 r. do 31.12.2027 r., powierzchnia ogólna objęta planem wynosi 50,26 ha).

Nadleśniczy nadzorował wykonanie dwóch ww. zatwierdzonych upul niestanowiących własności Skarbu Państwa, tj. upul dla obrębu ewidencyjnego Bobrówko i upul dla obrębu ewidencyjnego Zwierzyn, natomiast nie nadzorował w 2018 r. i w I półroczu 2019 r. upul opracowanego dla największego obszaru, tj. obrębu ewidencyjnego Licheń (opracowanego na okres od 01.01.2018 r. do 31.12.2027 r.), gdyż plan ten do czasu kontroli NIK nie był zatwierdzony przez Starostę Strzelecko-Drezdeneckiego. Starosta zatwierdził ten plan podczas niniejszej kontroli NIK (15.07.2019 r.), tj. po upływie ponad jednego roku i siedmiu miesięcy od zaopiniowania przez Nadleśniczego (28.11.2017 r.).

W planie tym zapisano, iż stan zdrowotny lasów objętych upul nie jest poprawny, stwierdzono znaczne szkody od zwierzyny płowej, w szczególności dotyczyło to dębów i buków. W ramach zabiegów hodowlanych zaplanowano m.in. odnowienie halizn¹⁵ (na obszarze 3,86 ha). Do czasu niniejszej kontroli NIK Nadleśniczy nie mógł nadzorować wykonywania ww. prac z uwagi na niezatwierdzenie upul. Zatwierdzony upul został przesłany do Nadleśnictwa 15.07.2019 r.

(akta kontroli str. 377-442, 455)

Specjalistka wyjaśniła m.in., że: *Od czasu zaopiniowania ww. upul do czasu jego zatwierdzenia przez Starostę Strzelecko-Drezdeneckiego (przez ponad rok i siedem*

¹⁵ Powierzchnia leśna, pozbawiona drzewostanu dłużej niż 5 lat, a także uprawy i młodniki (I klasy wieku, tj. od 0 do 20 lat) o zbyt niskim zadrzewieniu (poniżej 0,5 m) lub jakości. Powierzchnię halizn przeznacza się do odnowienia w ciągu najbliższych lat [upul – Słownik podstawowych pojęć leśnych].

miesiący) nie podejmowaliśmy działań w tym zakresie. Czekaliśmy na jego zatwierdzenie. W tym czasie nie mogliśmy nadzorować lasów objętych tym upul. W czasie niniejszej kontroli NIK upul został zatwierdzony i przesłany do Nadleśnictwa. Najpilniejszym zadaniem do zrealizowania wynikającym z ww. upul jest odnowienie halizn na obszarze prawie 4 ha. Działania w tym zakresie zostaną jak najszybciej podjęte.

(akta kontroli str. 456-459)

2.5. W badanym okresie Starosta Strzelecko-Drezdenecki przekazał Nadleśniczemu dziewięć decyzji, o których mowa w art. 23 ust. 4 ustawy o lasach¹⁶, w tym jedną decyzję dotyczącą zezwolenia na usunięcie i wywóz drewna z drzew zasiedlonych przez korniki i osiem decyzji dotyczących zezwolenia na usunięcie i wywóz drewna ze złomów i wywrotów. Przed wydaniem ww. decyzji Starosta zwracał się do Nadleśniczego o przeprowadzenie lustracji i wskazanie zadań, jakie powinny być przeprowadzone po ewentualnym usunięciu drzew w celu zachowania ciągłości gospodarki leśnej na danej działce i terminu wykonania tych zadań. Przed wydaniem przez starostę decyzji Nadleśnictwo dokonywało każdorazowo lustracji działek, których dotyczyły projekty decyzji.

(akta kontroli str. 314-339)

2.6. Nadleśnictwo w odpowiedzi na pismo Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych (dalej: RDLP) w Szczecinie z dnia 22.02.2018 r. przesłało do RDLP informację roczną o zadaniach w zakresie nadzoru nad gospodarką w lasach niepaństwowych w 2017r.¹⁷ W ośmiu tabelach wyszczególniono m. in. dane o:

- zawartych ze starostami porozumieniach,
- stanie dokumentacji urzędzeniowej w lasach nadzorowanych,
- sprawach związanych z ustalaniem i określaniem zadań dla właścicieli lasów,
- sprawach związanych z nakazywaniem wykonania zadań oraz egzekucją obowiązków od właścicieli lasów,
- cięciach i cechowaniu drewna.

W tabeli nr 3 podano, iż w 2017 r. nie wystąpiły sprawy związane z ustaleniem lub określeniem zadań dla właścicieli takich lasów (na podstawie art. 9, 13, 19, 23, 79 ustawy o lasach), tj. określenia dla właścicieli lasów zadań w zakresie ponownego założenia upraw leśnych, pielęgnowania upraw, trzebieży, rębni, innych pozyskań (w tym zabiegów ochronnych z art. 9 i 13 ustawy o lasach), innych spraw.

W tabeli nr 4 podano, iż nie było w 2017 r. spraw związanych z nakazywaniem zadań właścicielom lasów lub egzekucją obowiązków od właścicieli takich lasów (na podstawie art. 24 ustawy o lasach).

(akta kontroli str. 287-296)

Nadleśnictwo w odpowiedzi na pismo z dnia 05.03.2019 r. przesłało do RDLP informację roczną o zadaniach w zakresie nadzoru nad gospodarką w lasach niepaństwowych w 2018 r. W tabelach wyszczególniono dane w takim zakresie, jak w sprawozdaniu za rok 2017.

W tabeli nr 3 podano, iż nie było w 2018 r. spraw związanych z ustaleniem lub określeniem zadań dla właścicieli takich lasów, tj. określenia dla właścicieli lasów zadań w zakresie ponownego założenia upraw leśnych, innych pozyskań (w tym zabiegów ochronnych z art. 9 i 13 ustawy o lasach), innych spraw, oraz że były 3 sprawy związane z pielęgnowaniem upraw i 8 spraw związanych z trzebieżami.

¹⁶ Pozyskanie drewna w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa, niezgodnie z uproszczonym planem urządzania lasu lub decyzją, o której mowa w art. 19 ust. 3, jest możliwe wyłącznie w przypadkach losowych; decyzje w tej sprawie, na wniosek właściciela lasu, wydaje starosta.

¹⁷ W ww. piśmie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie z 22.02.2018 r. zapisano, iż ze względu na brak wytycznych Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych nie sporządzano sprawozdania o nadzorze nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa za 2016 r.

W tabeli nr 4 podano, iż nie było w 2018 r. spraw związanych z nakazywaniem zadań właścicielom lasów lub egzekucją obowiązków od właścicieli takich lasów (na podstawie art. 24 ustawy o lasach).

(akta kontroli str. 297-305)

Specjalistka odnośnie spraw związanych z wydawaniem decyzji administracyjnych i nakazywania właścicielom lasów wykonania zadań i ich egzekucji wyjaśniła m.in., że: *Leśniczowie sprawujący bezpośredni nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa nie zgłaszali mi, aby była konieczność wydania takich decyzji lub nakazywania zadań i ich egzekucji. Leśniczowie dysponowali decyzjami wydanymi właścicielom lasów, tj. decyzjami wydanymi na podstawie art. 19 ust. 3 ustawy o lasach oraz uproszczonymi planami urządzenia lasów (o których mowa w art. 22 ust. 5 ustawy o lasach), jednak nie opisywali w swoich sprawozdaniach (informacjach, notatkach) jak przebiega realizacja obowiązków określonych w tych decyzjach.*

(akta kontroli str. 456-459)

2.7. Do Nadleśnictwa nie wpływały w latach 2017-2019 (do czasu niniejszej kontroli NIK) skargi dotyczące nierealizowania obowiązków przez właścicieli lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa.

(akta kontroli str. 313)

Nadleśnictwo współpracowało w zakresie zadań objętych kontrolą NIK, m.in. ze Starostą Strzelecko-Drezdeneckim w odniesieniu do zagadnień ochrony przeciwpożarowej lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa. I tak:

Pismem z 06.09.2018 r. (oraz załącznikiem do tego pisma, tj. pismem z 17.08.2018 r. Komendanta Głównego PSP¹⁸) Starosta poinformował Nadleśniczego, że w związku z wysokim zagrożeniem pożarowym w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa, prosi o zwrócenie szczególnej uwagi na realizację przez właścicieli i zarządców lasów obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej, a zwłaszcza wykonanie i utrzymywanie pasów przeciwpożarowych, zapewnienie i utrzymanie dojazdów pożarowych, zapewnienie i utrzymanie źródeł wody dla celów przeciwpożarowych.

(akta kontroli str. 307-310)

2.8. W porozumieniach zawieranych ze starostami zawarte były obowiązki Nadleśniczego dotyczące m. in. sprawowania nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa oraz obowiązków sprawozdawczych wynikających z zawartych porozumień.

W § 3 porozumienia z 14.02.2017 r. zawartego przez Nadleśniczego ze Starostą Strzelecko-Drezdeneckim zapisano, że sprawozdania roczne tj. zbiorcze zestawienie stanu wykonania zadań przez właścicieli lasów, wynikające z uproszczonych planów urządzenia lasu lub wydanych decyzji będą przekazywane przez Nadleśniczego Staroście w terminie do 31 stycznia kolejnego roku.

W § 5 porozumienia z 11.10.1999 r. zawartego przez Nadleśniczego ze Starostą Choszczeńskim (w brzmieniu nadanym po podpisaniu aneksu nr 1 do ww. porozumienia z dnia 20.06.2005 r.) zapisano, że Nadleśniczy będzie po upływie każdego roku kalendarzowego informował Starostę o wynikach nadzoru nad lasami

---

¹⁸ Komendant Główny PSP poinformował m. in., iż: w 2018 r. występuje większa niż w latach ubiegłych liczba pożarów lasów, w tym w przeważającej większości w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa, gdzie na przestrzeni tego roku odnotowano blisko 3.700 (ponad 60%) ogółu pożarów na tego rodzaju terenach; wobec dużego rozdrobnienia ww. działek leśnych i towarzyszących temu problemów z szybką identyfikacją właścicieli, a także braku zorganizowania tych właścicieli w sposób ustanawiający odpowiednio umocowaną reprezentację na potrzeby występowania w charakterze strony w sprawach administracyjnych, bez odpowiedniego zaangażowania się organów sprawujących nadzór nad tymi lasami, uzyskanie zadowalających efektów w aspekcie zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pożarów lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa będzie utrudnione.

niepaństwowymi oraz na bieżąco powiadamiał o zaistniałych nieprawidłowościach stwierdzonych w trakcie wykonywania powierzonych zadań.

Sprawozdania za 2017 r. i za 2018 r. do Starosty Choszczeńskiego oraz sprawozdanie za 2017 r. do Starosty Strzelecko-Drezdeneckiego przesłano terminowo.

Starostwa nie ustaliły wzoru sprawozdania, ani dokumentów, które Nadleśnictwo było zobowiązane przesyłać. Nadleśnictwo przysyłało do starostw w ww. zakresie m.in. pisma i sprawozdania statystyczne L-03 za 2017 r. i 2018 r. (z wypełnionymi danymi dotyczącymi Nadleśnictwa), a do Starosty Strzelecko-Drezdeneckiego również świadectwa legalizacji drewna.

(akta kontroli str. 141-182, 193-212)

2.9. Starostowie (Strzelecko-Drezdenecki, Choszczeński), Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie, Państwowa Straż Pożarna nie przeprowadzali w 2017 r., 2018 r., w 2019 r. (do 30.06.2019 r.) kontroli spraw związanych z pełnieniem przez Nadleśniczego nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa.

(akta kontroli str. 313)

2.10. Nadleśniczy nie wskazał na występowanie utrudnień w zakresie sprawowania nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa.

(akta kontroli str. 364-365)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W porozumieniach zawieranych ze starostami (Strzelecko-Drezdeneckim oraz Choszczeńskim) zawarte były zapisy o zadaniach Nadleśniczego dotyczących nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa wynikające z tych porozumień.

Leśniczowie wszystkich dziewięciu leśnictw¹⁹ przekazywali Nadleśniczemu informacje dotyczące nadzorowania przez nich lasów prywatnych zarówno za 2017 rok (sporządzane w okresie od 14.03.2017 r. do 08.01.2018 r.), jak i za 2018 rok (sporządzane w okresie od 22.05.2018 r. do 31.12.2018 r.). Informacje z niektórych leśnictw sporządzane za 2017 r. oraz informacje dwóch leśnictw: Złotawa (dane z maja 2018 r.) i Welmin (dane z sierpnia 2018 r.) za 2018 rok były niepełne, gdyż nie zawierały zapisów o przeprowadzonych lustracjach (ogłędzinach, kontrolach) w całym roku. Notatki/informacje dotyczące nadzorowania lasów prywatnych nie zawierały zapisów o wykonywaniu lub niewykonywaniu przez właścicieli lasów zadań określonych w wydanych im decyzji administracyjnych lub zadań zawartych w upul (w notatkach zapisywano np. że stan ewidencyjny lasów jest zgodny z posiadaną ewidencją, opisywano stan sanitarny lasu, itp.). W konsekwencji powyższego Nadleśniczy nie posiadał kompletnych danych niezbędnych do sporządzenia sprawozdań z nadzoru przesyłanych corocznie starostom.

(akta kontroli str. 340-363, 366-376, 498-502)

Specjalistka wyjaśniła m.in., że *leśniczowie sprawujący bezpośredni nadzór nad tymi lasami w niektórych przypadkach nie przysyłali sprawozdań z całego roku (a np. wg stanu na maj danego roku) i na podstawie tych dokumentów nie można było ustalić jak sprawowali oni nadzór w całym 2017 r. i całym 2018 r.*

(akta kontroli str. 456-459)

Nadleśniczy wyjaśnił, że: *Podczas niniejszej kontroli NIK ustaliłem ze Starostą Strzelecko-Drezdeneckim oraz ustalę ze Starostą Choszczeńskim wzór zestawienia*

¹⁹ Chomętowo, Długie, Złotawa, Buszów, Danków, Wielistawice, Welmin, Sławno, Górki.

(wykazu) wg których Nadleśnictwo będzie przekazywać dane o sprawowanym nadzorze nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa. Leśniczowie wykazywali różne dane sprawozdawcze w zakresie sprawowanego nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa głównie z tego powodu, że nie był ustalony przez starostów wzór sprawozdania rocznego. Wszyscy leśniczowie, którzy mają powierzone zadania dotyczące sprawowania bezpośredniego nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa zostaną zobligowani do wykazywania w notatkach/informacjach z nadzorowania (lustrowania) tych lasów danych o wykonywaniu lub nie wykonywaniu przez właścicieli lasów zadań określonych w wydanych im decyzjach administracyjnych lub zadań zawartych w upul, a także z obowiązków określonych w art. 9 i 13 ustawy o lasach.

(akta kontroli str. 503-505)

2. W porozumieniach zawieranych ze starostami (Strzelecko-Drezdeneckim oraz Choszczeńskim) zawarte były zapisy o zadaniach Nadleśniczego dotyczących obowiązków sprawozdawczych wynikających z tych porozumień.

Sprawozdanie roczne do Starosty Strzelecko-Drezdeneckiego za 2018 r. zostało sporządzone i przekazane Staroście po terminie - zostało bowiem sporządzone 04.02.2019 r. i wysłane do Starostwa 05.02.2019 r., natomiast w § 3 porozumienia z 14.02.2017 r. zawartego przez Nadleśniczego ze Starostą Strzelecko-Drezdeneckim zapisano, że sprawozdania roczne będą przekazywane przez Nadleśniczego Staroście w terminie do 31 stycznia kolejnego roku.

(akta kontroli str. 141-182, 193-212)

Ze sprawozdań Nadleśnictwa przesyłanych Staroście Strzelecko-Drezdeneckiemu oraz Staroście Choszczeńskiemu za 2017 r. i 2018 r. nie wynikało, w jaki sposób Nadleśnictwo sprawowało w tych latach nadzór nad poszczególnymi lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa, tj. czy, a jeśli tak, to w jaki sposób właściciele lasów wykonują zadania wynikające z upul lub wydanych decyzji, np. opisywano stan sanitarny lasu, zgodność z ewidencją, itp.

(akta kontroli str. 141-182, 193-212)

Specjalistka wyjaśniła, że: *Sprawozdanie za 2018 r. zostało sporządzone i przekazane Staroście Strzelecko-Drezdeneckiemu po terminie (obowiązujący termin: do końca stycznia - sprawozdanie zostało sporządzone 04.02.2019 r. i wysłano do Starostwa 05.02.2019 r.), z uwagi na moje przeoczenie.*

Starostom podawano w ww. sprawozdaniach różne dane (na podstawie ww. sprawozdań nie można było ustalić stanu wykonania zadań przez właścicieli lasów, wynikające z uproszczonego planu urządzenia lasu lub wydanych decyzji), gdyż: starostowie nie ustalili wzorów sprawozdań ani np. wykazu dokumentów, które należy im przestać, leśniczowie sprawujący bezpośredni nadzór nad tymi lasami w niektórych przypadkach nie przesyłali sprawozdań z całego roku (a np. wg stanu na maj danego roku). Wyjaśniam, że starostowie nigdy nie kwestionowali przesyłanych przeze mnie sprawozdań (dokumentów).

(akta kontroli str. 456-459)

Nadleśniczy wyjaśnił, że: *W sprawozdaniach przesyłanych Staroście Strzelecko-Drezdeneckiemu oraz Staroście Choszczeńskiemu wykazywano różne dane, dlatego, że na podstawie sprawozdań jednostkowych leśniczych nie można było w sposób jednolity podać wszystkich danych o sprawowanym nadzorze. Po ustaleniu przez starostów wzoru sprawozdania rocznego Nadleśnictwo będzie wykazywać w sprawozdaniach przesyłanych starostom informacje czy właściciele lasów wykonują lub nie wykonują zadań wynikających z upul lub wydanych decyzji.*

(akta kontroli str. 503-505)

OCENA CZĄSTKOWA

Nadleśnictwo składało starostom corocznie pisma (dokumenty) z realizacji powierzonych na podstawie porozumienia zadań. Na ich podstawie nie można było ustalić, w jaki sposób był sprawowany nadzór nad tymi lasami, tj. m.in. ile decyzji administracyjnych i działek ewidencyjnych objęto kontrolami i jakie były ustalenia kontroli. Prawidłowo przebiegały rozliczenia finansowe z tytułu realizacji zadań wynikających z zawartych porozumień. Prawidłowo przebiegała ocena udatności uprawy leśnej dokonana przez Nadleśnictwo na wniosek Starosty Strzelecko-Drezdeneckiego oraz wydawanie świadectw legalności pozyskanego drewna.

IV. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, uwzględniając podjęte w trakcie kontroli działania, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

1. Dokumentowanie lustracji (ogłędzin, kontroli) lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa przeprowadzanych w zakresie wywiązywania się właścicieli lasów z obowiązków określonych w art. 9 i 13 ustawy o lasach oraz realizacji zadań zawartych w upul lub decyzjach administracyjnych.
2. Przesyłanie starostom sprawozdań zawierających zapisy o tym, w jaki sposób właściciele wszystkich lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa wykonują zadania wynikające z upul lub decyzji administracyjnych oraz dopilnowanie zawsze terminowej realizacji tego obowiązku.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, 19 września 2019 r.

Kontroler

Zdzisław Szafrąński
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze

p.o. Dyrektor
Włodzimierz Stobrawa

.....
podpis

